

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) การจัดการทรัพยากรน้ำ ในลุ่มน้ำชี-มูล ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอุบลราชธานี ที่มีผลต่อปัญหาอุทกภัยในจังหวัดอุบลราชธานี (2) ความสัมพันธ์หรือการปฏิสัมพันธ์ ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอุบลราชธานี ในการป้องกันและแก้ไขปัญหามหาอุทกภัยในจังหวัดอุบลราชธานี และ (3) เสนอแนะ วิธีการป้องกันและแก้ไขปัญหามหาอุทกภัยในจังหวัดอุบลราชธานีที่มีประสิทธิผล โดยมี เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับผู้ให้ข้อมูลหลัก และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม แล้วนำมาวิเคราะห์ด้วยการแจกแจง “แนวคิด” ที่เป็นประเด็น ของการศึกษาตามที่ระบุไว้ในวัตถุประสงค์

ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. การจัดการทรัพยากรน้ำ ในลุ่มน้ำชี-มูล ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอุบลราชธานี ที่มีผลต่อปัญหาอุทกภัยในจังหวัด อุบลราชธานี มีหลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงาน

ต่าง ๆ ที่เป็นกรรมการในคณะกรรมการแก้ไขปัญหอุทกภัย ไม่มีการวางแผนงานร่วมกัน ได้แก่ การแบ่งภาระความรับผิดชอบตามความชำนาญ การประสานข้อมูลด้านอุทกวิทยา การประสานเรื่องงบประมาณที่ใช้ในการแก้ไขปัญห การกำหนดระยะเวลาในการแก้ไขปัญหอุทกภัยอย่างถาวร จากการที่ขาดการประสานงานที่ดีมีผลทำให้ต่างหน่วยงานต่างแก้ไขปัญหด้วยตนเอง จึงขาดข้อมูลที่ละเอียดเพียงพอที่ใช้ประกอบในการพิจารณาป้องกันอุทกภัยที่จะเกิดขึ้น ตลอดจนขาดการประสานงานระหว่างคณะกรรมการแก้ไขปัญหอุทกภัย และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่องการก่อสร้างสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อปัญหอุทกภัยที่รุนแรงมากขึ้น จากการที่ขาดการประสานงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และประสานงานกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่องแผนป้องกันอุทกภัยอย่างถาวร ตลอดจนขาดความระมัดระวังในการพัฒนาชุมชน ควรคำนึงถึงผลกระทบทำให้อุทกภัยรุนแรงขึ้น มาประกอบการพิจารณาสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ มีผลทำให้อุทกภัยที่เกิดขึ้นยังคงรุนแรงและยังไม่สามารถแก้ไขปัญหานี้ได้

2. ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอุบลราชธานี อันเนื่องมาจากการป้องกันและแก้ไขปัญหอุทกภัยในจังหวัดอุบลราชธานี เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหอุทกภัยที่เกิดขึ้นนั้นไม่เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบ กล่าวคือ การป้องกันที่เป็นรูปธรรม ที่ใช้ทั้งทางการจัดการ และการใช้เทคโนโลยีทางด้านสารสนเทศ เช่น โครงข่ายตรวจวัดข้อมูลทางอุทกวิทยา (hydrological network) ระบบตรวจวัดและรับส่งข้อมูลอุทกวิทยาระยะไกลแบบอัตโนมัติ (telemetry system) ระบบพยากรณ์น้ำหลาก (automated flood forecasting and warning system) ระบบเตือนอุทกภัยแก่สาธารณชน (public information system) เหล่านี้เป็นต้น แทบจะไม่เกิดขึ้นระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับผลกระทบจากปัญห ดังนั้น การจัดการเกี่ยวกับปัญหอุทกภัยที่เกิดขึ้นในพื้นที่ จึงเป็นการบรรเทาปัญหมากกว่าการป้องกัน การประสานงานระหว่างองค์การจึงเป็นการประสานเพื่อบรรเทามากกว่าที่จะเป็นการที่จะประสานเพื่อป้องกันปัญหอย่างเป็นระบบ

3. เพื่อเสนอแนะวิธีการป้องกันและแก้ไขปัญหอุทกภัยในจังหวัดอุบลราชธานี ที่มีประสิทธิผล ต้องอาศัยการผสมผสานแนวทางระหว่าง แนวทางการป้องกันอุทกภัย จังหวัดอุบลราชธานี โดยใช้หลักการจัดการ ด้วยการประสานงาน การวางแผน และการควบคุมเป็นหลัก และมาตรการสิ่งก่อสร้าง โดยยึดหลักวิศวกรรมชลศาสตร์ ควรเป็น เพียงมาตรการเสริมเท่าที่จำเป็น

3.1 หลักการจัดการ เช่น การกำหนดเป็นวาระแห่งชาติ การตั้งองค์การเฉพาะกิจ ที่มีอำนาจในการดำเนินการ และงบประมาณที่ชัดเจน การประสานงานระหว่างหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง การจัดระบบจราจรน้ำและการระบายน้ำรับน้ำหลาก การจัดการความขัดแย้ง การจัดการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ให้เหมาะสมกับสภาพทางอุทกภัย

3.2 หลักวิศวกรรมชลศาสตร์ เช่น การปรับปรุงระบบระบายน้ำในพื้นที่ เขตอุทกภัยการสร้างพนังกั้นน้ำ และอื่น ๆ

This dissertation investigates (1) the management of water resources in the Chi-Moon river basin by concerned agencies and local administration organizations in the Ubon Ratchathani area in connection with the problem of controlling flooding. Additionally considered are (2) the relationships and interactions between concerned agencies and local administration organizations in this province in respect to the prevention of flooding and solving flood-related problems. Finally, (3) the researcher proffers suggestions regarding effective methods which can be used to prevent flooding and how the problems attendant upon flooding can be solved.

Instruments of research were in-depth interviews with key informants and non-participatory observation. The researcher thereupon analyzed the data collected through enumerating crucial “concepts” invoked or presupposed in considerations of the problem situation.

Findings are as follows:

1. Many problems were found in the management of water resources by local administration organizations and other agencies in Ubon Ratchathani. There was an absence of effective coordination on the part of committee members of agencies responsible for flood control. There was an absence of coordinated planning in respect to the allocation of responsibilities in accordance with expertise. Moreover, there were failures in coordination in respect to amassing pertinent hydrological information, as well as failures in coordinating allocations of budgetary funds needed for flood amelioration. There was no specification of the period of time required for alleviating the problem of flooding on a permanent footing.

The absence of adequate coordination resulted in various agencies having to solve problems on their own. Therefore, the untoward upshot was that no detailed information concerning flood prevention was made available. There was a failure in coordination between the committee concerned with the flooding problem and local administration organizations in regard to buildings that were constructed in such a manner that they could exacerbate flooding conditions. There was a lack of coordination between concerned agencies and local administration organizations on putative plans for the permanent

organization should be established bearing operational authority and having a clearly delineated and specified budget. Coordination between concerned agencies should be fostered. Water traffic should be systematically controlled and drainage of water should be undertaken in advance of the onset of the flooding season. Any conflicts bearing on the question of flood control must be curtailed or at least circumvented. Areas particularly subject to flooding should be dealt with directly and appropriately.

3.2 Finally, using apposite principles of hydraulic engineering, drainage systems in the areas most subject to flooding should be improved and barriers constructed, etc.